

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

ਫਾਲਸ਼ੋ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇ.

B.

pBkw

ਜਗਤ ਸਿੰਘ, ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਰ।

1951 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 336.

ਕਸਟਮ (ਪੰਜਾਬ)-ਜੁਲਦੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ-ਸਵਾਲ ਅਤੇ
ਜਵਾਬ 27-ਏ-ਨਾਬਾਲਗ-ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਲੋੜ-ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ-ਸਰਪ੍ਰਸਤ-ਕੀ ਸੀ. ਆਰ.

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀਆਂ ਅਯੋਗ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਕੁਹਾੜੀ ਨਹੀਂ ਵੇਚ ਸਕਦਾ
ਪਰ ਕੈਓ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਕਸਦ.

ਹਸਮਤ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿ. 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਇਬਰਾਹਿਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (1),

(1) A.I.R. 1952 Punjab, 251

ਓਲਮ ਸਿੰਘ, - ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਅਪੀਲੈਂਟ।

ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਵਧੀਆਂ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਪੁਰਦਗੀ, ਜੁਲੰਦੂਰ, 3 ਮਈ, 1951 ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸ਼ੇਜ਼ ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਲੌਰ, ਮਿਤੀ 19 ਫਰਵਰੀ, 1951, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ 10,000 ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ। 18 ਜੂਨ, 1951 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 200।0020 ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿੱਚ

1014 ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼ [ਵੋਲ. VIII

ਕੇਸ "ਓ" ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, i

ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ, ਜੈਪੋਲੈਂਟ ਲਈ।

ਕੇਸੀ ਨਈਅਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ.

ਫਲਸ਼ੋ, ਜੇ. ਇਸ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1940, ਐਮ.ਐਸ.ਟੀ. ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਾਤਾ ਧੌਨੋ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ, ਨੇ ਨੌਂ ਕਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 1000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। 200. ਵਿਕਰੀ

ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਲੈਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾ ^ਸ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ, ਪਰ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਿਰਫ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸਦੇ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। 200 ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ. ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਭੋਆ ਸਿੰਘ ਆਇਆ ਹੈ,

ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁਦਈ ਦਾ 169 ਕਨਾਲ ਚਾਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ 83 ਕਨਾਲ ਬਰਾਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ 100000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਡੀਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। 280 ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਰੁਪਏ ਵਧਾ ਕੇ ਸੀ. ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ 200 ਰੁਪਏ ਬਰਾਨੀ ਕਾਬਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ 9 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਕੇ ਇਹ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲ. ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੁਲੰਦੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਰਿਵਾਜ-ਇ-ਆਮ ਹੈ- ਨੰਬਰ 27-ਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

“ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਆਪਣੇ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ, ਤੋਹਫੇ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਅਲਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਕੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਆਪਣੇ ਵਾਰਡ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸ

ਜਵਾਬ ਹੈ-

“ਸਾਰੇ ਕਬੀਲੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਵੇਚ ਜਾਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਚਲਣ ਯੋਗ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਕਿਸੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ ਆਮ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਆਮ ਰਿਵਾਜ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਬਿਆਨ ਗਾਰਡੀਅਨ ਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਕਸਟਮਰੀ ਲਾਅ ਦੇ ਰੈਟੀਗਨ ਦੇ ਡਾਈਜੈਸਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਅੰਤਮ ਪੈਰੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਅਢਕਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਰਵਾਇਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਜਲੰਦੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ *ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ* 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਆਲੋਚਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਰੈਟੀਗਨ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਰਿਵਾਜ ਦਾ ਅਖੌਤੀ ਬਿਆਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢੁੱਕਵਾਂ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਲੰਦੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਿਵਾਜ-ਇ-ਤਿਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਅਲੀਨੇਸ਼ਨ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਲੀਨੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਹੀ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਲਹਿਦਗੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਰਲ ਕਸਟਮ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। *ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ* ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧੀ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਹੀ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਟੇਕ ਚੰਦ ਅਤੇ ਸਕੈਪ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ *ਮਾਊਂਟ, ਸੈਂਟੀ ਬਨਾਮ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ*, (1) ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸੇ *ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ* ਉੱਤੇ ਹੈਰੀਜ਼, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਮਹਾਜਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ. ਸ਼ੇਖ ਰਹਿਮਤ ਏ.ਯੂ. ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ੇਖ ਮੁਬਾਰਿਕ ਏ.ਯੂ., (2) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਗੋਦ ਲਏ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪਿਤਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ। ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭੰਡਾਰੀ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਜਲੰਧਰ *ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ* ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੁਹਰਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। *ਮੁਹੰਮਦ ਖਲੀਲ* ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ *ਮੁਹੰਮਦ ਬਖਸ਼*, (3) ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਰਹਿਤ ਅਰਾਇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਆਲੋਚਨਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ

- (1) ਏ.ਆਈ.ਕੇ. 1935 ਲਾਹ. 834
- (2) ਏਆਈਆਰ 1945 ਲਾਹ. 199
- (3) ਏਆਈਆਰ 1949 ਈਪੀ 25

(4) 1018 ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼ ' [ਵੋਲ. VUI ਨੇ *ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਐਮ ਦੇ ਸਵਾਲ 27-ਏ* ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਦੀ ਵੈਧਤਾ , ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਲੰਦੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚਾਰ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅੰਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ। ਜਲੰਦੂਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 27-ਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 492 ਤੋਂ 698 ਵਿੱਚ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ , ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਧਿਰਾਂ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ *ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਐਮ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ* 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਕੁਝ ਹੋਰ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ

ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚਲਾ ਗਿਆ

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਆਮ ਰਿਵਾਜ,

ਮੈਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ

ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ

ਦਾ ਰਿਵਾਜ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਇਸ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਖਾਸ ਬਿੰਦੂ. ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ *ਰਿਵਾਜ-ਇਨਾਮ* ਵਿੱਚ ਸਿਮੀ ਲਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ।

ਹਸਮਦਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ, ਇਬਰਾਹਿਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਦੁਆਰਾ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ,

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

<1> ਏਆਈਆਰ 1952 ਪੰਜਾਬ 251